СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LVIII. Ч. 167. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 21-го ЛИПНЯ 1950. No. 167. JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, JULY 21, 1950. VOL. LVIII.

П'ЯТЬ ЦЕНТІВ в Злуч. Дер. Америки СІМ ЦЕНТІВ Закордоном Тел. „Свободи": BErgen 4-0807, 4-0237 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 FIVE CENTS in the U. S. of America SEVEN CENTS Elsewhere

ПРЕЗ. НАКАЗУЄ ЧАСТИННУ МОБІЛІЗАЦІЮ КОШТОМ ДЕСЯТИ БІЛІОНІВ

ЗАПОВІДАЄ БОРОТЬБУ ПРОТИ ЗБРОЙНОЇ АГРЕСІЇ

Вашингтон, 19. липня. — Президент Труман, у своїм посланні до Конґресу, зажадав ухвалення десять біліонів долярів на нові оборонні зброєння і признання йому широких прав до мобілізації збройних сил без обмеження. Водночас він домагається обмеженої промислової мобілізації на домашньому фронті.

На підставі теперішних екзекутивних прав президент доручив секретареві оборони Луї Джансонові покликати до активної військової служби таку кількість членів Краєвої Ґвардії і звичайної військової резерви, яка потрібна до успішного ведення збройної інтервенції в Кореї. Він заповів, що за кілька днів зголосить ясно означені цілі, на які мають бути зужиті нові оборонні фонди. Докищо президент заряджує економічну контролю над воєнними матеріялами, щоб забезпечити першенство військовим установам при їх закупах.

Так само уповажнює президент урядові установи реквірувати потрібні матеріяли для оборонних цілей. При орудуванні урядовими фондами президент доручує ощадність у всіх ділянках, щоб забезпечити країну перед інфляцією. Впарі з тим піде обмеження кредитів на різнородні цілі, головно обмеження консумційних кредитів і кредитів на будову домів. Зате треба звернути увагу на посилення продукції матеріялів і услуг для оборонних цілей.

Осторога для Росії.

У своїм посланні президент Труман склав звіт Конґресові з положення на Кореї і переповів, як прийшло до збройної інтервенції ще від 25 червня 1950 р., пригадав, як Росія ударемнила колись обєднання Кореї для створення незалежної держави і як почалася аґресія. „Атака на Республіку Корею виказує понад усі сумніви, що міжнародний комунізм готовий вжити збройного нападу для завоювання незалежних націй. Тому нам треба зрозуміти, що збройна аґресія може бути переведена теж і в інших околицях світу" — ствердив Труман. „Напад на Корею тільки приспішить змагання вільних народів до збільшення й [illegible] обєднання своїх сил на те, щоб відстрашити можливого аґресора" — остерігав дальше президент. Для посилення таких змагань Злучені Держави зробили досі все, що було в їх силі і далі будуть давати допомогу для збереження волі й миру, кінчив Труман.

● В Індонезії прийшлося урядові висилати військо проти ворохобників в Амбоїні, що проголосили незалежну „республіку" з південних островів Молюкка.

СТАРШІ РОБІТНИКИ МОЖУТЬ ДІСТАТИ ПОВНУ ПЕНСІЮ

На спільній конференції обох конґресових палат в справі вирівнання різниць в законопроєктах про суспільне забезпечення, конґресмени погодилися тимчасово, щоб старшим робітникам [illegible] повну старечу пенсію вже після того, як вони заплатять свою доплату впродовж 18 місяців. Це має статися в „новій добі", яка починається по 1950 р. Це значить, що на підставі суми заробітків, які дістане робітник після 1950 р. він дістане вищу пенсію. Тому, що на таке право треба ждати півтора року, виходить, що вища пенсія може прийти щойно в 1953. р. для таких, що перейдуть на пенсію.

ПРЕЗИДЕНТ ЗГАДУЄ ПРО ПАЙКУВАННЯ ХАРЧІВ

Крім послання до Конґресу в справі частинної мобілізації, президент виголосив ще в год. 10,30 ввечір промову до народу по радіо й телевізії. У ній він візвав населення, щоб стрималося від накопичування харчів та інших предметів і не дозволяло на чорний ринок підчас приготувань до мобілізації. — „Кожний бизнесмен, який пробуватиме неправно збогачуватись підчас народньої небезпеки, а теж і кожен громадянин, який хоче дістати щось більше ніж його сусід, робить те, що хоче ворог" — твердив Труман. Нагромаджування харчів є глупістю, а зокрема нагромаджування цукру, бо цукру маємо більше кіж колинебудь, — заявив Труман. У дальшій частині промови він остеріг, що може прийти до пайкування харчів, якщо б населення не приноровилося до його зазиву.

НЕГРУ ВИСЛАВ ДРУГУ НОТУ В СПРАВІ МИРУ ДО АЧЕСОНА

Вашингтон, 19 липня.—Премієр Індії, Дзавагарлал Негру, діставши відмовну відповідь Злучених Держав на його мирову пропозицію, вислав ще одну ноту до секретаря стейту Діна Ачесона з пропозицією, щоб допустити комуністичний китай до Обєднаних Держав і так започаткувати кінець ворожнечі між Росією й Західним світом. У ноті сказав Негру, що допущення представників комуністичного Китаю не буде заохотою до аґресії. Уряд оприлюднив зміст нової ноти гіндуського премієра, а водночас і відповідь Америки на першу ноту, в якій сказано: 1. Якщо б Росія була придержувалася своїх зобовязань супроти О. Д., то не булоб війни в Кореї; 2. не можна дозволити Росії уживати аґресії на вимушення рішення О. Д., щоб допустити китайських комуністів до О. Д. Зрештою справа Китаю є окремою від корейської справи. Секретар Ачесон здавна звертав увагу, що різні загоди тільки помагають Росії в її діяннях і що всякі дальші угодові переговори дадуть притоку до нової аґресії. — Оприлюднивши відповідь на першу ноту і зміст другої ноти, Ачесон дав до пізнання, що Америка не змінить свого становища.

В АМЕРИЦІ

● **Кімнатні холодільні**, винайдені перед кількома роками, займають тепер в мешканнях таке місце, як радієві апарати. Їх можна причепити до електричного струму й охолоджувати кімнату відповідно до потреби. Теперішня ціна таких апаратів — около 300 долярів.

● **Нагороду Дому Волі** за рік 1950 дістав секретар стейту Дін Ачесон. Це є признання за „знаменний і будуючий голос, який звів докупи демократичний світ для боротьби з тиранією".

● **Акваріюм у Ню Йорку** стане красним монументом. Давній Форт Клінтон на Долині Міста, буде перебудований на пам'ятник коштом — 165,000 долярів з федеральних фондів.

● **Палата репрезентантів** ухвалила 361 голосами проти 1 (Маркантонія) бил за висиґнуванням дол. 1,222,500,000 на зброю для країн, які йдуть проти комуністів.

● **Невдався перший полет** нової ракети, яку мала випробувати армія на майдані для дальших полетів у Флориді. Вона мала бути керована з землі. Ракета нагадує німецьку V-2.

В центральній Европі є ще біля 10 мільйонів втікачів та переселенців

Мюніх, 20. липня. — З днем 1. липня ІРО (Інтернешенел Рефюджі Орґанізейшен) передала свою опіку над Ді Пі німецьким та австрійським урядам. Сама ця організація, встановлена Об'єднаними Націями, має покінчити свою діяльність, включно з переселенчою акцією, з днем 31. березня 1951. Одначе положення таке, ще тепер є в державах Центральної Европи від 8 до 10 мільйонів людей, — втікачів та виселенців, які є без захисту і не мають ніде праці ані притулку. Цю велику проблему перестудіював на місці Майкел Л. Гофман, кореспондент часопису Ню Йорк Таймс, та почав на цю тему серію статтей. Пише головно про те, що бачив на землях почавши від Баварії, через Австрію до Трієсту. В дійсності, пише Гофман, ніхто не знає, скільки є втікачів і виселенців. Мінімально є їх в Німеччині, Австрії та Італії 8,700,000, але буде вірніше, коли брати 10 мільйонів. Сім мільйонів це німці, головно з тих земель, що тепер приділені Польщі під Росією. Офіціяльне число втікачів і виселенців інших національностей виносить 501,000. ІРО займається тільки „ДіПі", з яких найбільше 100,000 дасться переселити до інших країн, а решта залишиться в Европі. Гіркою буде й їхня доля, як залишаться на німецькій опіці. А вже мільйонами утікачів то таки ніхто не турбується. ІРО навіть не має права до них мішатися. Отже так виглядає, що як ІРО покінчить свої аґенди, то в Европі залишиться справжніх „ДіПі" чотири рази більше від того числа, яке передано в опіку ІРО в 1947 році, коли ця міжнародна організація щойно починала свою рятункову акцію.

З АРМІЇ — НА ДИТИНУ З СКИТАЛЬЩИНИ

Богдан Юрків, що прибувши з Европи до Америки вступив до американської армії, пише до о. Г. Гавліча, ЧСВВ, в Бебилон, Лонґ Айленд таке: „Саме я одержав 6 чисел „Свободи" і з неї довідуюся про оселю ОО. Василіян у Бабилоні. Від себе посилаю 42 доляри за одну дитину зі скитальщини, за яку не можуть зложити оплати за побут в оселі". За ці гроші прийнято дівчину Ірину Назар.

ЗА АМЕРИКАНСЬКІ ІНВЕСТИЦІЇ В АФРИЦІ.

Вашинґтон. — Торговельна палата ЗДА описує бельгійську, портуґальську і французьку Африку як принадну територію на приватні фінансові інвестиції на підставі Четвертої Точки з промови Трумана. Одначе палата звертає увагу, що ці території надаються на легкий промисл і на рільництво.

ЗДА Й КАНАДА БОРОНЯТЬ КАНАЛУ СУ

Вашинґтон. — Злучені Держави й Канада посилили оборону каналу Су новими протилетунськими гарматами, щоб забезпечити цю важливу водну артерію перед можливим нападом з повітря. Канал Су лучить Горішнє озеро з озером Гюрон, а теж і подвійне місто Солт Сейнт Мері в Мишиґен та Онтеріо. Водний шлях, який іде каналом Су, є життєвою артерією американської важкої індустрії. Місто „Су Сте-Мері", як його називають сусіди, нараховує 15,000 жителів, а все таки підчас війни було там настановлених 12,000 вояків, озброєних всіми можливими винаходами, навіть і хемічними, щоб захистити його перед нападом. Це була тоді військова тайна, яка тепер пригадує на важливість цього вузла. Впродовж останнього року переїхало каналом 22,157 кораблів, які перевезли 96,000,000 тон матеріялів.

РОЗСЛІДЖУЮТЬ ЖОРСТОКОСТІ В КОРЕЇ

Лейк Соксес, 20. липня. — Корейська Комісія Об'єднаних Націй візвала своїх військових обсерваторів зібрати в Кореї всі факти, які відносяться до звірств, доконуваних на полонених вояках. В тій цілі вислано ще додаткових п'ять обсерваторів до Кореї, двох з Канади, один з Сальвадору, а двох з Филипин. Досі Об'єднані Нації дістали повідомлення тільки про комуністичні звірства на американських вояках. Ґенерал Мек Артур доніс про вбивство 18 американських полонених вояків, а з інших джерел повідомляють про вбивство червоними 30 ранених вояків.

● **Тисячі австрійців** зголосились охотниками до американської армії в Кореї, але окупаційні закони не дозволяють на це й їх зголошення відкинено.

НА БАЛКАНІ ВОЮЮТЬ ПОКИЩО СЛОВАМИ

Лондон, 20. липня. — Вісті, які доходять з Балкану, не ворожать добра. „Борба", офіціяльний орган югославської Комуністичної партії, обвинувачує Болгарію, що вона висилає військо на югославський кордон. Знов „Работніческе Дєло", такий самий орган болгарської Комуністичної партії, твердить, що Югославія посилає свої збройні частини на кордони з Болгарією. Те, що поширяється в тому самому часі вісті про плянуваний Комінформом напад на Грецію, вважають совєтським маскуванням нападу на Югославію. Бодай таке відповідало б методам совєтської пропаганди і тактики.

ЗАБОРОНА ЕКСПОРТУ ДО РОСІЇ

Вашинґтон. — Департамент торгівлі оприлюднює, що заборонив вивіз воєнних матеріялів до Росії вартости $150,-000,000 упродовж останніх двох років. Це зроблено тому, щоб не причинятися до зросту воєнної сили Совєтів. Вартість усіх товарів, які Росія привозить зі Злучених Держав, доходила до $530,000,000 в 1948 році.

О. Д. розуміють послання Трумана як воєнну мобілізацію

Лейк Соксес, 20. липня. — Джан Гогенберґ, кореспондент часопису Ню Йорк Пост, описує враження, яке викликало послання президента Трумана до Конґресу серед дипломатів, приділених до Об'єднаних Держав. Отже вони толкують собі зарядження президента як початок американської мобілізації проти небезпеки вибуху Третьої світової війни. Це, що президент зажадав такої великої суми на війну в Кореї й рахується з можливістю скорих нових совєтських аресій в інших частях світу та рішений скріпити мілітарно країни, які надіються такої інвазії, підняло представників різних країн дуже на дусі. Так склалось, що коли обговорювали мобілізаційне послання Трумана, генеральний секретар Об'єднаних Націй, Триґве Лі, розіслав до усіх членів О. Д. формальну резолюцію Балканської Комісії О. Д., в якій перестерігається тих членів перед нападом Комінформу на Грецію. Ці самі совєтські сателіти готуються теж і до нападу на комуністичну Югославію. Супроти таких грізних вістей запевнення Трумана, що за кожну дальшу аресію потягнеться Совєти до відповідальности з усіми дальшими консеквенціями, набрало особливого значення. Дипломати переконані, що це запевнення президента Трумана відіб'ється по цілому світі голосним відгомоном.

КОНҐРЕС ПРИГОТОВЛЯЄТЬСЯ ДО ПОСЛАННЯ ПРЕЗИДЕНТА

Згідно з посланням президента в справі мобілізації сил для оборони країни, Конґрес приготовив уже низку законопроєктів, щоб дати президентові силу діяти відповідно до потреби. Бил званий як Акт Оборони Продукції з 1950. р. вже зголошений в обох палатах. — Відповідні Комісії почали вже працю.

„КЛІВЛЕНДСЬКИЙ ЛЕТУНСЬКИЙ МАЙДАН".

Південна Корея, 20 липня.— Впродовж чотирьох днів збудовано повітряну базу, яка відіграла величезну ролю в припиненню червоної офензиви. Цю базу називають робітники, що помагали її розбудовувати „Клівлендським летунським майданом", бо її командант, полковник Роберт В. Вітті, є захоплений містом Клівленд. Воєнні кореспонденти називають це „тайною базою", а Повітряна Сила має іншу назву, очевидно тайну. Що така база існує, не є одначе тайною для комуністів-партизанів та снайперів, що стріляють і обкидають її гранатами.

СОВЄТИ СТОЯТЬ ПРИ СВОЇМ.

Лондон, 20 липня. — Совєтське радіо передало за совєтською новинкарською агенцією Тасс зміст розмови між А. Громиком, заступником міністра закордонниж справ СССР, і сер. Д. Келлі, британським амбасадором у Москві, в справі Кореї. Совєти далі стоять при домаганню, що про мир в Кореї можна говорити щойно тоді, коли буде допущений до Ради Безпеки Обєднаних Націй представник червоного Китаю.

В АНГЛІЇ ХВАЛЯТЬ ПРОГРАМУ ТРУМАНА

Лондон, 20. липня. — Британська преса пише про „монументальну програму зброєння", яку представив президент Труман Конґресові та яку прийнято в Англії з великим одушевленням. При цьому зазначено, що Британія не є в силі здобутись на щось подібне, бо сума, якої домагається Труман, є більшою від цілорічного британського бюджету. — Але щось треба буде зробити, а що саме, про те мусить заговорити в парляменті премієр Атлі. Теж згадується, що Велика Британія не є заанґажована в Кореї до такої міри, як це є з Злученими Державами. — Але ситуація може змінитись і під тим оглядом, бо програма президента Трумана створила серед населення цілком іншу атмосферу. З тим зв'язується теж і відмовну британську відповідь на пропозицію Негру в справі визнання червоного Китаю, як передумови мирних пертрактацій щодо Кореї, якцього вимагає Сталін.

ЧЕРВОНА КОРЕЯ НЕ МОЖЕ ВЖЕ ВИГРАТИ, КАЖЕ М'АРТУР

НЕ ВИКОРИСТАЛА ПЕРШИХ ПЕРЕМОГ. — АМЕРИКАНЦІ ВЖЕ ВСАДОВИЛИСЬ І ТАК ДОВГО НЕ ОПУСТЯТЬ КОРЕЇ, ПОКИ КОРЕЙСЬКА РЕСПУБЛІКА НЕ БУДЕ ЦІЛКОВИТО ВИЗВОЛЕНА.

Токіо, 20. липня. — Генерал Доґлес Мек Артур, головномандуючий збройними силами Об'єднаних Держав у Кореї, проголосив спеціяльний комунікат про воєнне положення, в якому каже, що в Південній Кореї війська Злучених Держав вже встановили міцну оборонну лінію і тим закінчили першу фазу воєнної кампанії. В тій фазі, каже генерал, червоні аґресори з Північної Кореї, не використали, як треба, своїх початкових перемог і так втратили всяку надію на кінцеву перемогу. Нагода для перемоги була тоді, коли червоні повзи продерлися через ріку Ган, і зайняли столицю Сеуль, розбивши цілковито військо Корейської Республіки. Але цеї нагоди не вдалося червоним використати почасти теж і тому, що скоро наспіла мілітарна допомога, яку дала Восьма Армія Злучених Держав. Як тоді не вдалося червоним зайняти цілої Кореї, то другої такої нагоди вже не буде, заявив ген. Мек Артур, хоч треба ще далі рахуватися з невдачами і відступами, бо ворог ще сильний і дістає раз-у-раз свіжу допомогу. Одначе наші сили, каже Мек Артур, будуть відтепер постійно збільшуватися в більшій відносно пропорції, як будуть скріплятися ворожі сили. При кінці генерал дав найвищі признання збройним силам Злучених Держав, суходільним, повітряним та морським, які тісно співпрацювали і знаменито одні одним помагали. Цей комунікат ген. Мек Артура, а зокрема, що армія Кореї не покине, вважають найбільш оптимістичним з усіх його заяв та комунікатів, виданих з початку червоної інвазії Південної Кореї, себто від дня 25. червня ц. р.

● Іранський амбасадор у Лондоні Мосен Раїс, зістав покликаний на становище міністра закордонних справ Ірану.

„НАДЛЮДСЬКІ" ЗЕМНОВОДНІ ОПЕРАЦІЇ.

З корабля на водах Кореї, 20 липня. — Земноводна воєнна операція, що потребувала на Пацифіку в Другій світовій війні 90 днів, була виконана тепер впродовж 10 днів. Сталося це, як каже генерал Тейлор, завдяки „надлюдським" зусиллям Армії й Фльоти. Так виглядає вкоротці історія Першої Кавалерійської Дивізії, що вийшла на корейський беріг в пристані Поганґ, в 23-му дні по переступленню червоною армією Північної Кореї кордону, що тягнувся вздовж 38 ступня північної ширини.

МЕК АРТУР ПРОТИ ВОЄННОЇ ЦЕНЗУРИ

Токіо, 20. липня. — Головнокомандуючий збройними силами в Кореї, ген. Доґлес Мек Артур, заявив кореспондентам, що він є проти цензури їхніх звідомлень з фронту. Він переконаний, що кореспонденти самі наложать на себе цензуру і знатимуть, чого не треба подавати до газет, а що відноситься головно до руху Армії. Військовики, казав генерал, — хай не мішаються до газетярських справ, на яких вони не визнаються, а пильнують воєнного діла. Знов преса хай розуміє своє відповідальне становище. Генерал дав теж дозвіл вернути на фронт воєнній кореспондентці часопису Ню Йорк Геральд Трібюн, якою є мисс Марґарет Гіґґінс, яка мусіла покинути Корею на приказ ген. Вокера. Це не місце для жінки, казав ген. Вокер.

ЗАВЗЯТА БИТВА ДОВКОЛА ТЕЙДЖОН

Фронт біля Тейджон, Південна Корея, 20. липня. — Хоч червоні проломили фронт над рікою Кум і кинули свої сили, щоб здобути Тейджон, тимчасову столицю Корейської Республіки, то це їм ще досі не вдалося. Довкола Тейджон далі ведуться завзяті бої й 24-та піхотна дивізія ще далі вдержує давню оборонну лінію. Вісім літаків типу ЯК намагалися бомбардувати летунський майдан, що є в американських руках. Помагала їм теж артилерія, а відділ піхоти пробував робити наступ. Усе це без успіху. Як прийдеться американським частинам звідси відступати, то відступлять в напрямі Тейґу. Ворожі літаки скидали теж і летючки „до американських вояків, сержантів і офіцерів" як „приятелів", якими взивано їх — „звернути зброю проти капіталістів-монополістів, які є справжніми нашими ворогами."

МІЖНАРОДНА АРМІЯ ОБ'ЄДНАНИХ НАЦІЙ

Лейк Соксес, 20 липня. — Американське Товариство Обєднаних Націй звернулося до уряду Злучених Держав з проханням перебрати ініціятиву в справі організації міжнародної армії, себто „незалежних збройних сил Обєднаних Націй", згідно з 43 точкою Чартеру О. Н. Товариство виявило свою радість з приводу оборони Корейської Республіки Обєднаними Націями та Злученими Державами, висказуючи одночасно обаву, що в інших випадках так гладко й скоро не піде, бо Совєти закладатимуть своє вето.

ЗАБОРОНА КОМУНІСТИЧНОЇ ПРЕСИ В ЯПОНІЇ

Токіо, 20. липня. Ген. Доґлес Мек Артур звернувся до японського премієра Шіґеру Йошіди в справі припинення видавання усіх комуністичних газет і журналів. Мек Артур пише, що комуністи зв'язані з „міжнародними силами", які є проти демократії й свободи слова і друку та є загрозою миру. Давати таким людям свободу слова було б глумом над самою свободою та тою більшістю японської преси, яка сповняє ревно свої обов'язки з повним розумінням своєї відповідальности. Досі вже припинено друк понад 80 комуністичних газет.

В СВІТІ

● **В Тайпеї** експлодував грузовик, наладований вибуховим матеріялом, майже коло самого офісу Чан-Кайші, при чому згинули три особи, а 12 були серіозно ранені.

● **Голяндський парлямент** заявився за посилку до Кореї контрміненосця „Евертсон", щоб тим задемонструвати участь Голяндії в обороні Корейської Республіки.

● **Французький уряд** віддав до розпорядимости Об'єднаних Націй узброєний корабель „Ля Ґрандієр", який находиться на водах Далекого Сходу, для евентуального вжитку для допомоги Південній Кореї.

● **В Берліні** (західна частина) арештовано 1,556 комуністів, що прибули з східньої частини міста й почали порушувати громадський спокій і порядок. Поліція скоро справилася з ними: — запакувала їх на грузовики і відвезла до в'язниць. Це мала бути демонстрація „миру і воз'єднання Берліна".

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sunday, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75
В Джерзі Сити і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$12.00	One year	$12.00
На пів року	$ 6.50	Six months	$ 6.50
На три місяці	$ 3.50	Three months	$ 3.50

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ГРОМАДСЬКА ОПІНІЯ

Ми свято переконані, що загал наш добре думає, добра хоче і до добра змагає. Коли б тільки був активніший і бодай допильнував, щоб те, що він уважає лихом, чи трагедією, не вдержувалось, а загибало. Усі знаємо, яким нещастям було й є для українського народу внутрішнє розбиття та якою великою трагедією став розбрат там, де його найменше було можна надіятитись, себто серед українських націоналістів. Як прислухуватись до того, що наші люди говорять, то виглядало б, що всі як один глядять на наші недомагання зрілими очима та що всі як один творять один здисциплінований фронт, звернений проти ворога і тільки проти нього одного. Але чи так дійсно є? Чи в нас отсей голос народу є дійсно божим голосом, себто таким, що його всі слухають і йому піддаються?

В Америці маємо нагоду переконатися, що громадська опінія заважує. Як люди всюди однаково говорять і відчувають, то так і станеться. Правда, американці рідко коли виявляють таку одностайність і однаковість, бо по своїй природі й демократичному вихованню вони радше надаються до чогось іншого. Проте у великій небезпеці виявляється у них — як про це вчера була мова — якийсь „містичний зв'язок" і вони тоді не тільки однаково думають, але й однаково діють. Це питоме англосаксам, бо от на парадах у Лондоні зійшлися три політичні противники, — лейбурист Атлі, ліберал Мензіс та консерватист Чорчил — а виявилось, що всі вони того самого переконання, а саме, що треба стояти разом як одно тіло й так перемагати, або гинути в цьому „історичному моменті". Така є реакція здорового народу і розумного та патріотичного його проводу в годинах небезпеки. Навряд, чи провід навіть відважився б інакше поступати, знаючи, що загальна опінія його зараз осудила б та заставила відійти з провідного становища нації.

Український нарід теж має відчуття національної небезпеки, можливо багато сильніше, ніж це дасться завважити в американців та англійців, що не зазнали такої недолі й такого гнету з боку різних окупантів, як їх переживали і далі переживають українці. Здавалось би, що традиційна загроза самому національному життю нації повинна була виховати в українському народі та його провідниках бодай інстинкт самозбереження, який повинен бути тим „містичним зв'язком", який навіть і без словного чи письменного порозуміння витворював би у всіх одну думку, одну ціль і підпорядковував їм усі інші справи, інтереси та особисті, групові чи партійні амбіції. Але чи так є? А як не є, то хто тому винен? Чи не ми всі, що свято переконані, що так зле, а проте не робимо ніякого вжитку з цеї громадської опінії, а навіть піддержуємо газети, журнали чи гуртки, що вдержуються при житті хаосом, а не здоровим розсудком нації?

На іншому місці є зацитовані та вияснені слова, які варто кожного дня пригадувати: „Україна затріщала й захиталася в своїх основах . . . А ми! Що робимо ми? Жеремося, як тічня собак, аж страх, аж сором згадати!"

Пригадуємо ті слова нашому загалові, щоб він уже раз заговорив сильніше проти крамоли. Пригадуємо провідникам, щоб сорому собі й нації не робили. Бо світ глядить на них! Приглядаються їм добре й в Америці. Бо якби так не було, то може б ми і не згадували про це, бо повчати і моралізувати — не наш фах.

Охорона перед внутрішніми ворогами

Кампанія в Кореї виказує, що комуністична армія має велику допомогу з боку комуністів, що діють на тилах американських військ як шпиги та партизани. Вони добре вишколені й ходять часто в мундурах американських вояків. Це ствердили численні свідки і тому Об'єднані Держави оприлюднили зазив до воюючих сторін, щоб вони притримувалися засад военного права, усвяченого традицією, бо ці партизани допускались різних звірств. Не зважаючи на це, знову появилися вісті про нові скритовбивства американських вояків на полю боїв.

Шпиги й саботажники діють не тільки на боєвих фронтах, але ще більше в запіллі. Звичайно бувають це одиниці, які за гроші виконують замахи, наче платне ремесло. Комуністи піднесли таке ремесло до „ідеї" і вщепили в своїх однодумців переконання, що їм вільно сповняти найогидніші злочини, щоб тільки довести до завоювання світу для поширення влади Кремля.

Нічого дивного, коли народи, яких Кремль вважає за свою жертву в недалекій або й близькій майбутності, мусять в таких обставинах поробити всі можливі старання, щоб не впасти жертвою шпигів та саботажників, як пробоєвиків п'ятої колони. Це й причина, чому законна влада таких націй робить заздалегідь пляни, як зробити саботажників нешкідливими і забезпечити країну перед їхньою зрадою. До цього між ін. служить превенційний арешт на людей, яких влада підозріває як спільників професійних чи сфанатизованих шкідників і злочинців.

Конгрес у Вашингтоні вже має законопроєкт для арештування й інтернування таких осіб, яких вважає „потенціяльними" ворогами. У першу чергу це чужинці, які вже виявили свою ворожнечу до Злучених Держав, за яку влада хоче їх депортувати. Тому, що вільні країни не хочуть приймати своїх нерозкаяних блудних синів, ними мусить займатись Америка. Знавці нараховують 1,200 таких осіб, які вже заслуговують на депортацію. Усіх кандидатів на майбутніх арештантів за нельояльність нараховують на 3,000. Отже для них треба окремого місця, щоб вони не могли виконувати свого злочинного діла.

Одначе є ще десятки тисяч таких, які в добрій вірі слухають підшептів большевиків та комуністів і стають несвідомо ворогами оцеї найвільнішої в світі країни. Вони можуть знайтися навіть і між громадянами українського роду. Хоч вони може і неспосібні до кримінальних вчинків, то все таки вони можуть попасти в підозріння своєю поведінкою чи нерозважною балачкою.

Обовязком свідомих громадян є остерегти кожного менше свідомого, щоб стояв на сторожі добра країни і свого власного і не давав владі притоки до арешту й інтернування. Добре імя американських українців повинно бути збережене серед найбільш непевних часів, тимбільше, що Америка тепер уже воює з найбільш запеклим ворогом України, що тепер випробовує свої сили в Кореї.

Л. Луців.

Він був поетом і в щоденному житті

(В девяті роковини смерти Б. Лепкого).

Дня 21 липня минає девять літ, як у Кракові спочив навіки — Богдан Лепкий. Такий короткий час, а вже, здається, забувається ця симпатична постать нашого поета, що довгі літа був немов культурним амбасадором української справи в Кракові. Забувається особистий чар тієї постаті, що була чи не найбільшим естетом в нашій літературі, але його твори живі й сьогодні, тільки немає їх під рукою сьогоднішній український читач. Та ось беремо в руки його останню книжку, перевидану на еміґрації в Німеччині („Крутіж", Історичні малюнки з часів гетьмана Івана Виговського, Регенсбург, 1947, ст. ст. 174) — і перед нами розгортається й оживає вся його літературна творчість і виринають спогади про особисті зустрічі з поетом.

Ми знали його поезії й оповідання на кілька літ до першої світової війни. Член „Молодої Музи", автор поетичних збірок „Осінь", „Листки падуть", „Над рікою", „З глибини душі'. та „Поезіє, розрадо одинока".

> Одинокий сиджу над рікою,
> Одинокий з думками, з журбою.
> Гей, ріко, однакі маєм шуми,
> В тобі хвилі грають, в мені думи.

Деякі тогочасні українські критики твердили, що Б. Лепкий песиміст. Але ми, читаючи його збірку „Над рікою", над маленькою самбірською Бистрицею, зовсім не знаходимо в ній песимізму. Поетичну вдачу автора вражав бруд щоденного довкільного життя, але поет зовсім не заперечував життя, противно, він стверджував його красу і знаходив поезію всюди, бо поезія всюди є, і „в людях і в природі".

Вперве бачили ми Богдана Лепкого на концерті з нагоди сотних роковин з дня народження Тараса Шевченка. Поет деклямував тоді свій вірш „Голос надії". І тоді у Львові всі наявно могли переконатися, що поет зовсім не песиміст.

> А я вам кажу, день йде
> Іде така година,
> Кордонів жадних не буде,
> Лиш даль далека, синя...

І кілька днів пізніше „буря звіялася нараз, знялася хуртовина" і Українські Січові Стрільці з піснею на устах пішли „ломити кордони", що роздирали живе тіло нашого народу. А поетична муза Богдана Лепкого взялася оспівувати оту нову славу українського народу, що пішов „піднімати червону калину" та „визволяти Україну з московських кайдан". Багато лицарів-соколів впало в тій борні зі зломаними крилами. Вони клалися на вічний спокій в обіймах української землиці, а Січове Братство співало пісню Богдана Лепкого, пісню про „Журавлів". Цю пісню співали і на могилі самого поета, що вмер на чужині.

> Чути кру, кру, кру,
> В чужині умру,
> Заки море перелечу,
> Крилонька зітру...

А після закінчення першої світової війни поет Богдан Лепкий у своїх повістевих творах розгортав своєму народові його давню славу, відкривав величні сторінки його славного минулого, коли наші предки сміло боронили своєї волі перед хижими печенігами та такими ж самими москалями. Так виникали його повісті „Вадим"; „Сотниківна"; „Орли" та монументальний повістевий цикль про великого гетьмана Івана Мазепу. І всюди в тих творах поетове серце бється гарячою любов'ю до свого народу, всюди його розум кличе своїх земляків до згоди, до спільної праці для добра спільної Вітчизни. Те саме стрічаємо і в останньому його творі, в „Крутежі".

„Схаменіться, поки ще час! Вороги з усіх боків наступають, як хмари, як гайвороння крячуть над нами... А ми! Що робимо ми? Жеремося, як тічня собак, аж страх і сором згадати".

Так кличе герой цього твору, шляхтич-козак, Валентин Босий - Босаковський, коли то після смерти Богдана Хмельницького „Україна, як велика, але невикінчена ще будівля, затріщала й захиталася в основах своїх, коли здавалося, що Богданове діло амарніє й пропаде навіки".

Так кликав цілим своїм життям і поет Богдан Лепкий, бо в нього життя було поезією, а поезія — життям. Він був поетом не тільки в своїх поезіях, він був ним і в кожній хвилині свого життя. Це найкраще знають ті, що мали

(Докінчення на стор. 3-тій).

Микола Кокольський.

Мово рідна, слово рідне

Попрощав місяць червень весну і відійшов, а на відхіднім дарував шкільній дітворі нагороду пильности, золотий час вакацій. Занімів галасливий дзвінок, що так немилосерно краяв час на дрібні відтинки, опустіло гамірне шкільне подвір'я. Школа відпустила своїх дітей на дозвілля.

Хто не памятає тих радісних хвилин, коли то зі свідоцтвом в руках опускали ми на два місяці шкільні брами? Батьки брали свідоцтва до рук тай читали оцінки з різних предметів навчання. На самому чолі була оцінка з поведінки, потім з релігії, а за нею з рідної мови і дальше. Але три перші оцінки надавали вартости цілому свідоцтву.

Рівнож і цього року принесли діти своїм батькам шкільні посвідки праці. Тільки немає там двох оцінок, що колись стояли на самому чолі, а то з релігії і рідної мови. Очевидно американська конституція немає нічого проти того, щоби діти вчилися Божого закону в якому то це було б віровизнанні. І церква робить це, по своїй спромозі. Не боронить влада вчити й якої то не було б мови. І тут забрала слово Учительська Громада, професійна організація українських учителів. Виходячи з факту, що в Ню Йорку місті є понад триста українських дітей, що приїхали зі скитальщини і що батьки напевно захочуть вдержати їх при нації, вона зорганізувала курси української мови й історії, за невеличкою оплатою двох долярів в місяць. Навчання велося в трьох відділах, для дітей різного віку, в просторім будинку оо. Василіян, при 8-й вул., в дуже виґіднім часі, бо в пятниці і суботи пополудні. А спочивало навчання в руках чотирьох першорядних педагогів. Можна б подумати, що наші учителі падали від утоми, маючи забагато дітвори. Та воно не так. На всіх трьох курсах найшлося всього тридцятеро дітей, в цьому і декілька дітей давних імігрантів.

Своїмо перед фактом, який годі зрозуміти. На кожному кроці переконуємо і запевняємо себе, що ми є політична еміґрація, що на нас лежить певна місія. Кожний з нас розуміє добре, що політичність еміґрації мусить проявлятися не на словах, а на фактах, на певних завданнях, які треба виконувати, а не їх легковажити. Одним із основних і найважніщих завдань політичної еміґрації це збереження себе як національної спільноти, це виховання молодого покоління в дусі тієї ідеї, яка казала нам покинути рідні пороги і скитатися по світі. В нашій історії маємо такі світляні постатті скитальців, як Пилипа і Григора Орликів, батька і сина, що до смерти були вірні Великій Ідеї. Спитаймо себе, чи наші діти зможуть ступати слідами Орликів? Адже це факт, що чимало наших дітей, ледви ступивши на нову землю, вже забуває рідну мову! А яка ж на це наша з а р а д а? Посилаємо тридцятеро дітей до української школи! Що ж тоді виросте з цього покоління, яке сьогодні щойно в колисці? Направду, коли так будемо відноситися до науки рідної мови, то скоро й слід по нас пропаде. За три роки нашого побуту на новій землі появилася велика кількість друкованого слова, появилися нові часописі і журнали, нові книжки, два театри, нові хори і десятки — плянів. Тільки найбільше болючим питанням, вихованням молодого покоління в українськім дусі, мало хто цікавився. Хто ж буде читати оте українське слово, як минеться старе покоління?

Потішаємо себе надією, що мовляв, ось-ось рідна земля буде вільна і зможемо туди вернути. А що буде, якщо нам судилося сорок літ блукати по чужих полях?! Та Мойсей в сороклітній блуканині такі зберіг жидівську душу дитини і хоч сам не вийшов до обіцяної землі, то віддав їй молоде покоління. А чи ми збережемо українську душу нашої дитини?

Подумаймо ще раз глибоко, для якої цілі ми вийшли з рідної землі. Якщо ми приїхали сюди тільки білого хліба ради, то чи можемо називати себе політичною еміґрацією, чи можемо говорити про нашу місію? А якщо в нашім серці справді горить наша Велика Ідея, тоді кожна наша думка і кожний наш чин повинні бути насичені нею. Нація це не тільки ті, що живуть, але й ті, що будуть жити. Нехай же ті, що прийдуть по нас, несуть у майбутнє найбільшу цінність, українську душу, і нехай занесуть її, у слушний момент, в Обіцяну Землю.

„ЄЖОВЩИНА"

(Уривок з автобіографічних матеріялів).

44)

Свекруха приїхала також розчарована, що попередні купці, які вже рік торгували будинок, тепер відступили і не давали жадної ціни.

А з інституту приходили щодня питати, коли буде вільне мешкання, що вже було призначене для нового професора, і грозили викинути мене на вулицю.

Єдиний вихід був — виїхати. Але як їхати, коли не було грошей?

Я почувалася як муха, що заплуталася в павутинні строкатого хижака: відчувала неминучу загибіль, але врятуватися не могла.

Та в нещастю помогло нове нещастя: захворіла на цей раз старша донька на кір. Хвороба йшла тяжко і скінчилася комплікаціями. І хоч як було мені шкода дитини, я не могла не радіти з цієї хвороби, як єдиної причини, що унеможливлювала інститутській адміністрації здійснити свої погрози — викинути мене на вулицю: з дітьми в Совєтському Союзі ще найбільше числилися...

Але хвороба не могла вічно тягнутися. Дитина почала одужувати, а положення ще погіршилося з витратою останнього гроша. Треба було продавати те, що мало попит — одежу.

Останні сторінки...

В пам'ятну неділю 21 червня 1941 року я збираю якісь речі і виношу їх на базар. Продаю все досить скоро і за порівняно добру ціну і, втішена, біжу щось купити. Але мене чекало нове розчарування: між столиками панувало замішання, продавці чомусь поспішно ховали неспродані товари, не звертали жадної уваги на покупців і тікали з базарної площі.

Я скоріше випрошую, ніж купую, в якоїсь селянки трохи молока, і все ще думаючи над дивним настроєм базару, спішу додому.

В дворі зібралися майже всі мешканці нашого будинку і про щось пожвавлено розмовляли. Зауваживши мене, підкликають до гурту і питають, чи я знаю, що почалася війна. Це було таке несподіване, що мені забиває дух, і я прожогом влітаю до хати.

— Мамо! — кричу до старенької. — Мамо, чи ви знаєте?!

Так, вона вже знала, тільки зовсім чомусь не раділа. Але я цілую дітей, обіймаю свекруху і, захлипаючись від радости, повторюю:

— Ми врятовані! Ми врятовані! Нема сумніву, що большевиків розіб'ють!

— Тихше! — холодно зупиняє мене мати. — Не кричи! Ще нічого невідомо і ще нічого не змінилося, а стіни і далі мають вуха...

Вибігаю надвір і ще раз перепитую сусідів. Ні, сумнівів не було жадних: цієї ночі німці вже бомбардували Київ, Житомир та інші міста.

Вертаюся до хати і вперше за кілька років почуваю апетит. Ні, не апетит, а голод! Страшний голод виснаженого довгим недоїданням організму. Накидаюся на залишки вчорашнього мізерного обіду, відшукую по кутках дані, напівзаплеснілі недоїдки хліба і їм, як Бог-зна які делікатеси. Їм і говорю безупину!...

Свекруха зосереджено мовчить і не підтримує моєї розмови...

В найближчих днях вихором закрутилися події: мобілізація, хаотична втеча з фронту розгромлених військових частин, горячкова евакуація комуністів і відповідальних урядовців, бомбардування летовища, а над усім — паніка і безголов'я несподівано заскоченого небезпекою дикого неорганізованого натовпу.

Уряд закликав населення до масової втечі на схід, обіцяючи транспорт і всяку іншу допомогу. Проте виявилось, що транспортових засобів нестає навіть для комуністичної верхівки, і партійні багачі в погоні за автами і підводами платили величезні суми, сварилися і билися, щоб якось впхатися на переповнені вози. Один поїзд, набитий втікачами, що вирвався зі стації, по дорозі був збомбардований, а всі втікачі, котрі залишилися живими, були змобілізовані для направи залізниці. Хто конечно хотів тікати, мусів надіятися на власні ноги і на випадкові авта чи вози, що могли трапитися по дорозі.

В склепах, котрі досі стояли майже порожні, почали продавати, чи попросту роздавати даром споживчі артикули, мануфактуру, взуття і т. д.

Радієві звідомлення і преса намагалися представити цілковитий розгром фронту в дуже оптимістичних фарбах: „Наша героїчна Червона Армія, розбивши вщент ворога під містом... з тактичних міркувань відійшла на зарані підготовлені позиції"... Поруч закликалося до гострої боротьби з слабодухами і панікерами, котрі могли сумніватися в „нечуваних своєю блискучістю" перемогах Червоної Армії. За необережно сказане слова правди або висловлення припущення про дійсний стан речей на фронті судили і розстрілювали.

А наступ німців розгортався з шаленою швидкістю, і фронт посувався безупинно вперед величезними кроками. Паніка зростала.

Я дивилася на все це збоку, а як мене питали, чи буду втікати, я робила великі очі і лукаво відповідала:

— Тікати?!! Чого? Адже це перша паніка! Хіба ви не чуєте, як наша доблесна Червона Армія б'є німців? Вона вже, мабуть, перейшла в контрнаступ і буде гнати німців до самого Берліна.

На кожному розі вулиць стояли „пости" з цивільного населення, навіть молоді і жінок. Досить було якомусь переїзджому спитати якусь адресу, як його заарештували у підозрінню за шпіонаж і відправляли для вияснення в НКВД.

Всі були затривожені і непевні, навіть ті, хто ненавидів большевиків і давно чекав державних і політичних змін.

— Що то буде? Що то тепер буде з нами? Як той фронт пережити?

Здається, що на загальному тлі тільки я одна була винятком. Я не почувала ніякого страху ні перед бомбами, ні перед фронтом, навпаки, чекала того фронту, як свого спасіння! Спала міцно, їла все, що попадало під руки, була бадьора, весела, аж мої сусіди не могли надивуватися.

— Дивіться, дивіться! — жартував Федір. — Всі худнуть і марніють, а ви, можна сказати, к о н т р революційно поправляєтесь! Та це ж явний політичний злочин отак виглядати в часи загального державного нещастя!!!

В. І. Гришко

НЕБЕЗПЕЧНА ГРА З ПРАВДОЮ

(Докінчення).

Все це дуже добре знають і пам'ятають нині підсовєтські українці, бо про це все, тільки в совєтській брехливій інтерпретації, писала дуже багато совєтська преса, говорили спеціяльно в своїх доповідях на з'їздах партії Каґанович, Постишев, Хрущов і писав про це в спеціяльному листі до ЦК КП(б)У сам Сталін. І вони добре знають і пам'ятають, що все це крутилось тільки й виключно навколо національного питання в Україні. А головне —пройняті войовничим опозиціонерством проти совєтської національної політики на Україні твори Хвильового читали всі письменні підсовєтські українці, а зокрема — українці того покоління, яке тепер на Україні становить собою основну масу людей середнього віку, бо в час їхньої молодости Хвильовий був найпопулярнішим письменником. І коли письменник застрелився, а всі його твори були заборонені, то це надзвичайно загострило інтерес цих людей до нього, а особливо до його таких небезпечних для совєтської влади думок про національне питання на Україні.

Звичайно, почути правду про Хвильового і „хвильовизм" надзвичайно цікаво підсовєтським українцям. Бо це значить почути правду про совєтську національну політику на Україні, в зв'язку з якою тільки й сталася траґедія Хвильового і виросла його слава на Україні. І от ... уявіть собі, „Голос Америки" українською мовою ухитрився говорити про Хвильового, не згадавши навіть ні однісіньким словом ні про „хвильовизм", ні про суть „гріха" Хвильового, ні про те що він писав і чому його твори заборонені, ні про причини його самогубства в 1933 році. Інакше кажучи — говорив про Хвильового, не говорячи про Хвильового, тобто — про те, завдячи чому тільки Хвильовий і став вартий того, щоб про нього говорити в „Голосі Америки" для України: про українське національне питання і про совєтську національну політику.

Ми не знаємо, якою американською політичною рацією можна пояснити це дивовижне уникання говорити правду про совєтську національну політику в той час, коли совєтська пропаґанда так розперізується в брехнях про американську національну політику щодо всіх інших народів та і в самих ЗДА. У всякому разі знаємо ми, що взагалі брехню можна побороти тільки правдою і що нині в звичайних життєвих інтересах Америки є лише проста оборона правди супроти совєтської брехні. А головне — ми знаємо, яке невигідне для Америки враження може справити на спраглих правди і вразливих на всяку неправду підсовєтських українців таке уникання правди „Голосом Америки" українською мовою.

Зокрема ж ми знаємо напевно, яке враження могло справити на підсовєтських українців згадане радіопересилання про Хвильового.

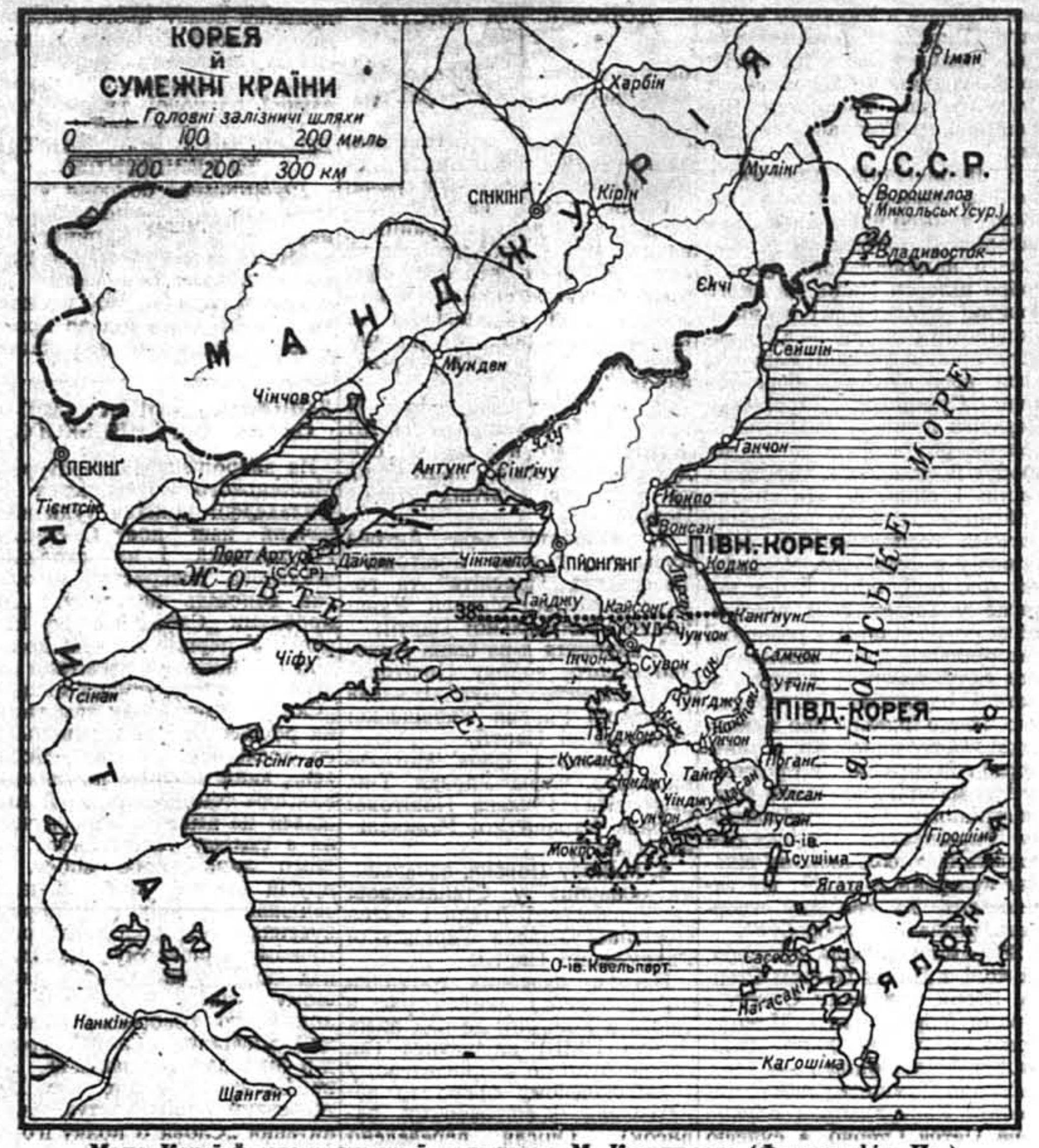
Передусім треба мати на увазі, що так чи інакше підсовєтські українці знають правду про Хвильового, знають про „хвильовизм" і знають, що в випадку з Хвильовим ідеться тільки про національне питання на Україні. І коли ці люди чують „Голос Америки" про Хвильового й не чують при тому нічого про „хвильовизм" і про все, що становить собою суть траґедії Хвильового, то, звичайно, вони не можуть цього не помітити.

Ось напр. вони чують з „Голосу Америки" про те, що Хвильовий своїми брошурами „Камо грядеши?" і „Думки проти течії" започаткував велику літературну дискусію, що переросла в дискусію політичну. Ага, — думають вони, — зараз ми нарешті почуємо в вільній від совєтської брехні передачі ці думки Хвильового, що були предметом цієї дискусії. Але далі — ні згадки про цю дискусію і ці думки. Чому? Та ж тому, що це були думки і це була дискусія про відношення України до Москви, отже — про національні питання. Або — ось вони чують про те, що Хвильовий написав роман „Вальдшнепи", який був сконфіскований совєтською владою ще на початку його друку і автор мусів спалити його продовження. Ага, — думають вони — ось ми нарешті довідаємось про прихований від нас зміст цього роману, що виявився таким небезпечним для совєтської влади. Але далі — ні згадки про роман. Чому? Та ж тому, що цей роман присвячений виключно українській національній політиці в совєтській дійсності. І так ціле радіопересилання про Хвильового. З яким же дійсно розчаруванням відійдуть вони від радіоприймача, якого так небезпечно слухати, але з якого не можна почути якраз того що хотілось би так почути.

Отже, не вдаючись у міркування про те, що значить для підсовєтських українців відсутність у „Голосі Америки" українською мовою того українського національного питання, яке так наповнює собою українське підсовєтське життя, застановімось тільки на одному питанні: що значить для підсовєтських українців відсутність простої правди в цих радіопересиланнях при говоренні про речі, при яких відсутність цієї правди не може бути не помічена?.. З методики відомої їм совєтської пропаґанди вони знають, що коли про щось не говориться правда, то тим самим про це говориться неправда. Але яке ж довір'я вони можуть мати до американської пропаґанди, коли вони чутимуть „Голос Америки" з таким кричущим оминанням правди, як це мало місце в пересиланні про Хвильового?..

А тепер питання: в чиїх інтересах таке оминання правди? Звичайно тільки в інтересах тих, кому хочеться приховати від світу правду про совєтську національну політику, що є політикою російського імперіялізму — націоналізму. Отже, — в інтересах російського імперіялістичного націоналізму. Але — при чому тут інтереси Америки?..

І коли нині ми є свідками великої перевірки в американських урядових колах таких важливих питань, як напр. те, хто монтував таку нещасливу для Америки політику щодо Китаю, то вже не українці, а американці українського роду повинні поставити питання: хто ж монтує таку, безперечно, невигідну для Америки політику американської пропаґанди для СССР, зокрема для підсовєтської України через „Голос Америки"? Хто своїм свідомим оминанням правди про національний момент у житті підсовєтської України штовхає на шлях неправди цей „Голос Америки", що в інтересах Америки мусить і може бути тільки „Голосом Правди"?..

Мапа Кореї й сумежних країв, зладжена М. Кулицьким (Филаделфія, Па.)

Він був поетом і в щоденному житті

(Докінчення зі стор. 2-гої).

щастя бути в товаристві поета.

Ми мали нагоду стрічати його в Бориславі, де він часто бував на феріях у свого шурина о. Івана Ліщинського; і в знаному українському живці Черчі, де поет мав скромну хату, що її дістав як ювілейний дарунок від бережанської громади. Це була справдішня духова розкіш розмовляти з Богданом Лепким. Його ніжна вдача, його величня постать, надзвичайна ввічливість і при тім велика скромність — така рідка в наших ніби „великих" людей — причаровували всіх, що мали нагоду бути в його товаристві. Одна польська професорка, учасниця „Культурних вакаційних курсів", — на яких викладав одного літа і проф. Б. Лепкий — не могла нахвалитися нашого поета. Вона казала мені, що наш поет був там найулюбленішим викладачем і своїм особистим чаром полонив був усіх учасників курсу, що залюбки старалися перебувати в його товаристві. Ця полька просила в мене якоїсь книжки Б. Лепкого, бо хотіла побачити, як він пише. Я хотів дати їй поетову повість „Під тихий вечір", що напевно була б заімлонувала цій чужинній читачці, бо в цій повісті міститься ввесь Б. Лепкий: поет, естет, повістяр. Та, як то воно в нас буває, хтось був позичив „Під тихий вечір" — і не віддав. І я міг позичити тільки повість „Веселка над пустарем", в якій втор порушував польсько-українські взаємини в Галичині, але не так, як це зробив він у творі „Під тихий вечір". І польська професорка розчарувалася читанням повісти Лепкого, де змальована була польська сторона в правдивому світлі, а не в такому „казковому" освітленні, як це зробив був наш автор у творі „Під тихий вечір".

Бо Богдан Лепкий був не тільки поетом, він був і українським патріотом, що гаряче любив свій нарід, хоч і проживав кількадесять літ в польському краківському середовищі.

Востаннє бачили ми автора „Мазепи" в Кракові, в його мешканні зимою 1939 року. Поет лежав хворий після важких перипетій в зв'язку з переходом совєтсько - німецької границі осінню 1939 року. Вибух війни застав був поета в улюбленому Черчі. Совєтська влада радієм запрошувала його на професуру до львівського університету. Та поет не рвався туди, бо знав добре про московсько-совєтську облуду з творенням української науки і культури. Кілька тижнів мусів він ждати в Хирові на перехід кордону. Там бачив він, що совєтські вояки лягали спати, не скидаючи зі себе верхньої одежі, мовляв, з огляду на військове поготівля. Та пізніше підглянули, що вони робили так тому, бо не мали... сорочок. А було це в перших днях війни, в жовтні 1939 року...

Поет не захоплювався німецькими перемогами над Польщею. Він оповідав про те, як німці зачали нищити польську культуру і побоювався, що вони те саме робитимуть і з українцями, якщо їм вдасться піти на Схід. Пригноблювало поета й те, що тоді саме наклюовувався роздор між українськими націоналістами, що пізніше довів до страшного братовбивства між українцями. Може й тому саме автор взявся за перо та написав повість „Крутіж", де змальовано жахливий хаос в Україні після смерти Б. Хмельницького.

„Україна затріщала й захиталася в своїх основах... А ми! Що робимо ми? Жеремося, як тічня собак, аж страх, аж сором згадати!

„Схаменіться, поки ще час! Вороги з усіх боків наступають, як хмари, як гайвороння крячуть над нами..."

Дав би ласкавий Бог, щоб отой голос із могили, голос Богдана Лепкого, — автора величнього твору про Мазепу бодай в девяті роковини його смерти — вразумив наших земляків, бо знову надходить час, коли буде „хвиля недалека, що буря звіється нараз і зблизька і здалека".

Кінчаємо оці стрічки про покійного поета словами Богого - Босаковського із „Крутежу":

„Осінь голови мужів і жінок, братів і сестер наших, зазирай в їх очі й серця глибоко, щоб вони прозріли й пізнали, яка могутня сила любови й згоди, і яка безмежна ненависть і роздор".

Американський Відділ НТШ при праці

У 1949-50 рр. ішла жива науково-дослідна праця в Американському Відділі Наукового Товариства ім. Шевченка в Ню Йорку. В загальному огляді тієї видатної праці треба підкреслити її напрями та осягнення. Отже, Відділ давав змогу імігрантам-науковцям виступати прилюдно зі своїми новими поглядами та відкриттями в ділянці науки, а також зближитися до широкої української громади в популярно-наукових доповідях. Першу мету осягнено завдяки 16 науковим засіданням фахівців та запрошених гостей, при пересічній участі 10 слухачів. Крім того, щоб осягнути другу мету, виголошено та передисковано на Академічних Вечорах 15 доповідей при пересічній участі 40 слухачів.

З цих засідань маємо ясний погляд на працю наших науковців, як також на зацікавлення наших громадян. Вона проходила в таких ділянках:

1) бібліографією видань НТШ за 77 років займався В. Лев, що у своїй доповіді на цю тему подав загальне розчислення тієї величезної праці НТШ, а саме понад тисячу томів наукових та популярно-наукових книжок і журналів.

2) Назвою „Україна" займалась докладно дискусія філологів та істориків, які прийшли до переконання, що тільки спільна синтеза вирішить питання. (М. Андрусяк, В. Січинський, Я. Рудницький, П. Ковалів).

3) Стариною України та її зв'язками з Заходом і Півднем цікавились такі науковці: Г. Махів торкнувся кліматичних перемін від часу поледникової доби. О. Домбровський подав свої спостереження із Геродотової „Скитії" у відношенні до праісторії України. В. Січинський означив походження хрещатого (п'ятибанного) і базилікального типу наших церков як причорноморський посередній тип IV-X в. В. Шугаєвський дійшов до заключення, на основі знайдених венецьких монет, що Україна мала купецькі зв'язки з італійськими републіками в XIII-XIV. ст. М. Чубатий насвітлив дуже оригінально історію зв'язків між Україною, Римом і Візантією. Я. Падох подав вийомок із своєї праці про „Провідні ідеї карного права княжої доби в Україні", в якому доказав високий рівень української духової освіти.

4.) В ділянці мовознавства працювали та викладали такі науковці:

П. Ковалів подав відомості про дослідження мовної політики большевиків на основі доктрини Марра, який висунув єдину мову для світу. С. Гординський розглянув деякі темні місця в „Слові про похід Ігоря" та подав їх нове розуміння, як також назвав ритміку цієї поеми народною. Проф. К. Меннінґ з Колумбійського університету вияснив, що структура англійської мови, відмінна від української в дечому (артікл, деклінація, часи), спричинює труднощі перекладачам. К. Кисілевський доказав свій останній діялектологічний поділ української мовної території на старий і новий діялект з говорами різних історично-генетичних формацій.

5.) Врешті молодий науковець, професор математики в Сетон Гол університеті О. Андрушків обговорив Пітаґорейське відкриття ірраціональних чисел та поняття безконечности, що спричинило неґативне відношення греків до математики, бо вони боялися його, а далі аж до кінця XVI. ст. спинило розвиток цієї науки.

Цикль популярно-наукових викладів на так званих Академічних Вечорах дав змогу науковцям торкнутися питань, що цікавлять широке громадянство.

В. Січинський у доповіді про назву „Україна" зв'язав нашу стару культуру із Середземномор'ям. Велику дискусію викликала доповідь М. Стахова „Як повстає та як живе нація". В. Лев накреслив розвиток української самостійницької думки в зв'язку з традиціями „Галицького відродження" з 1848. р. К. Кисілевський виказав національну свідомість нашого народу на початках історії України, а Ц Гірняк подав огляд розвитку леґіону УСС-ів. Я. Падох схарактеризував староукраїнське законодавство як високовартісну появу, що дорівнювала Заходові. І. Біланюк проаналізував геополітичне положення України та значення його під сучасну пору. О. Гірняк говорив про модерний український театр та про працю „Театральної Студії". П. Ковалів зайнявся окресленням двох сумежних понять: культура й цивілізація, а Г. Лужницький обговорив відношення науки до віри.

У Шевченкові роковини М. Шлемкевич та К. Кисілевський з'ясували творчість поета із становища сьогачасної психології.

Цікаві були теж доповіді з ділянки природи: В. Калина представив свої досліди над матерією та життя у всесвіті і зазнайомив слухачів з осягами модерної фізики, а Р. Осінчук говорив про значення вітамін для людського організму та їх лікувальну силу.

Дуже цікава була доповідь М. Чубатого про майбутнє американсько-української молоді.

Авдиторія виявила свої зацікавлення в дискусіях, що завжди стояли на відповідному рівні, кермовані відчитовим референтом К. Кисілевським. Про успіхи Академічних Вечорів свідчить прощальна подяка для НТШ та прохання продовжувати їх восени (Іван Близнак). Ідучи назустріч громадянству Американський Відділ запланував новий цикль доповідей та Академічних вечорів з початком жовтня ц. р. в тих самих залях в Ню Йорку.

Добровільна допомога американців Европі

Недавно Державний Департамент повідомив, що протягом 1949 року американські громадяни добровільно офірували 126,048,100 долярів на допомогу потребуючим людям та переміщеним особам у Европі та в інших країнах. Ці приватні кошти були зібрані біля 50 американськими добровільними організаціями, зареєстрованими при Дорадчому Комітеті для Добровільної Допомоги Чужинцям, що існує при Державному Департаменті. Звичайно, крім коштів зібраних через добровільні організації, велику допомогу чужинцям уділив і уряд ЗДА.

Всього закордон було вислано 78,177,155 долярів готівкою і на суму 47,870,945 долярів товарів, офірованих американцями, або куплених у ЗДА для розподілу за океаном.

Щоби бути зареєстрованими при Дорадчому Комітеті, допомогові організації повинні довести, що вони є не-прибуткові організації, що роботу за океаном вони проводять для того, щоб полегшити людські страждання і допомогти жертвам другої світової війни; також вони повинні довести, що на чолі їх стоять американські громадяни, які не дістають за це нагороди і є достатньо компетентні для керування організацією; добровільні організації не повинні бути включені в комерційну діяльність, або політичну пропаґанду, чи акцію.

Закордон були відправлені такі товари: харчі, одежа, медичне постачання, речі санітарного вжитку, шкільне приладдя, устаткування для шпиталів, промислове і сільсько-господарське знаряддя.

Окремі країни дістали в 1949 році разом готівки і товарів на такі суми:

Австрія — 4,097,233 дол., Бельгія — 1,353,483, Болгарія — 6,647 дол., Голяндія — 1,262,626 дол., Греція — 1,822,149 дол., Данія — 10, 074 дол., Еспанія — 37,436 дол., Ірляндія — 23,889 дол., Італія — 4,153,921 дол., Кіпр — 2,760 д., Люксембурґ — 110,862 дол. Мальта — 900 дол., Норвегія — 54,863 дол., Німеччина — 21,465,112 дол., Польща — 4,462,871 дол., Портуґалія — 65,506 дол., Румунія — 58,687 д., Росія — 5,960 дол., Трієст — 217,124 дол., Угорщина — 7,197,713 дол., Фінляндія — 464,816 дол., Франція — 5, 207,908 дол., Чехо-Словаччина — 1,841,690 дол., Швайцарія — 8,864,074 дол., Швеція — 11,831 дол., Югославія — 245,255 д., Англія — 2,061,471 дол., ще 340,817 дол. для допомоги Европі будуть розділені пізніше.

Загальна Рада

ПОДАВАЙТЕ ЗМІНУ СВОЇХ АДРЕС!

ЗУАДК повідомляє:

В останніх двох транспортах із новими українськими імігрантами трапилося чотири випадки, що люди, які приїхали, не мали правильних адрес своїх спонзорів. Ці останні, зайняті раніше на фармах, виїхали з фарм і не зголосили своєї нової адреси ані в Комітеті, ані у свого колишнього хлібодавця та не повідомили про неї навіть своїх аплікантів. Повідомлення Комітету про приїзд аплікантів, таксамо вислані ще з порту телеґрами, вернулися назад. Самі новоприбулі не могли повірити в таку несовісність їхніх спонзорів. Коли зважити, що серед отих осіб була також одна 62-літня жінка, то ще більше треба нап'ятнувати таку невідповідальну і негромадську, ба навіть просто нелюдську поведінку людей, які спроваджують сюди своїх свояків, приятелів або знайомих і — самі щезають, залишаючи їх на волю Божу.

Тому Комітет повідомляє:

1) всі спонзори, які одержують повідомлення про приїзд їх аплікантів, повинні обов'язково відповісти ЗУАДК-ові, без уваги на те чи вони виконали свої грошеві зобов'язання перед ЗУАДК-ом чи ні,

2) ЗУАДК, маючи на увазі добро новоприбулих та прилюдну громадську мораль, пошукуватиме спонзорів, які затаять свою адресу, відповідними оповістками в нашій пресі.

3) при цій нагоді пригадується конечність подавати до ЗУАДК-ту кожноразову зміну адреси всіми, що самі приїхали на ЗУАДК або зголосили до ЗУАДК-ту аплікацію на приїзд ДП.

United Ukrainian American Relief Committee, Inc.
P. O. Box 1661 Phila. 5, Pa.
U. S. A.

КОМУНІСТИЧНА ПІКЕТА ДЛЯ ОБОРОНИ ДМИТРИШИНА.

Ню Йорк. — Яких 50 осіб вийшли з одногодинним протестом проти „незаконного депортування Андрія Дмитришина". Вони створили лінію коло бюра Іміґраційної й Натуралізаційної Служби в домі ч. 70 Колумбус Евеню. Іміграційна влада переводить розправу проти Дмитришина за його комуністичну діяльність на становищі містопредсідника і секретаря української секції Міжнародного Робітничого Ордену, який натаврований як комуністичний фронт в департаменті справедливости. Дмитришин перебуває 35 років у у Злучених Державах і не має права громадянства.

КУПУЙТЕ БОНДИ ПЕРЕМОГИ

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

СТРЕТФОРД, Н. Н.

Вакаційна оселя.

З ініціятиви комітету вакаційних осель при живій допомозі української католицької парохії в Филаделфії розпочала з днем 3 липня своє життя українська католицька оселя в Стретфорді. Оселя найшла приміщення серед глибокого лісу на зеленій поляні в будинках, що їх на час ферій відступив Преосвященний Владика. Зголосилося досі 77 дітей у віці від шістьох до чотирнацятьох років. Є між ними діти американських українців і діти нових імігрантів. У найближчих днях мають приїхати ще гуртки молоді з Нюарку і Честеру. Дня 6. липня розложили близько оселі свої намети українські пластуни з Ню Йорку. З доручення Єпископату завітав до оселі о. Теодор Вареха та обійняв релігійну опіку над молоддю. Кожної суботи й неділі відвідують оселю гості з поблизьких фарм і Ютики. Молодь почувається на оселі дуже добре Під дбайливою опікою пань: І. Рожанківської, К. Ґардецької, Н. Кравцевої, д-ра М. Кознарської втішається свіжим повітрям, купіллю, проходами й розвагами.

НЮ ГЕЙВЕН, КОНН.

Нова Екзекутива Відділу У. К. К.

В дні 1. липня ц. р. в гр. кат. парохіяльній салі в Ню Гейвен, відбулися Загальні Збори У. К. Комітету.

Збори велися ділово, в чому заслуга предсідника зборів, п. І. Голембйовського. Звітували уступаючі: голова А. Маланчук, секретар В. Небелюк, і скарбник В. Голубович, за час від 1. листопада 1949 р. по 1. липня 1950.

В цьому періоді часу влаштувано свято „Злуки Земель", зорганізовано на народні цілі „Коляду" ($257) і перепроваджено широку агітацію за збіркою на „Народній Фонд", яка принесла $490. Теж відбулися два віча, на яких виступали з промовами пп. І. Ревай і В. Мудрий, делеговані з централі У. К. К.

По уділенню абсолюторії уступаючій Екзекутиві вибрано нову Екзекутиву в такім складі: голова Олег Микетей; члени Екзекутиви: д-р М. Дзюбатий, Б. Стрийський, І. Телюк, Е. Лукомський, Е. Козюпа і п-на М. Бурбела. Контрольна Комісія: о. А. Борса, Я. Попель, і І. Городецький, Товариський Суд: І. Голембйовський, Е. Галущак і Кошак.

Збори доручили новообраній Екзекутиві У. К. К. скріпити акцію збірки на „Народній Фонд". Підчас дискусії виринула думка придбати „Народній Дім", де могло б українське громадянство Ню Гейвен концентрувати своє культурне життя. Якстій зпосеред учасників зборів, новоприбулі з Европи, здеклярували на ту ціль понад одну тисячу долярів, зобовязуючи новообрану Екзекутиву У. К. К. скликати в найскорішому часі віче в справі придбання „Народного Дому" в Ню Гейвен.

Висловлено рівнож побажання, щоб У. К. К. на терені Ню Гейвен розгорнув політичну діяльність, навязуючи контакт з політичними американськими колами, де би міг перевести пропаганду української справи.

Ін-Ка.

ШІКАҐО, ІЛЛ.

Товариство національного солідаризму в Шікаґо

В неділю, 9 липня ц. р. українська академічна молодь, що стоїть на ідеологічних позиціях Українського Націоналізму та його суспільно-економічної системи Національного Солідаризму, відбула свої Збори в Шікаґо й покликала до життя Українське Академічне Об'єднання Національного Солідаризму „Січ". Це об'єднання тісно пов'язане під становим оглядом з існуючим в Шікаґо Українським Академічним Товариством, а ідеологічно з Об'єднанням Українських Студентських Товариств Національного Солідаризму „Зарево".

В ідеологічній плятформі, що її це товариство взяло в основу, з особливим натиском наголошується єдність українського національного духа, і добро цілости Нації, до якого повинні змагати всі стани й українські одиниці — в противагу проповідуваній марксистами всіх відтінків боротьби кляс. Суверенна Українська Держава повинна забезпечити повний розвиток нації та добробут її складових частин — станів і одиниць. Це можна здійснити шляхом введення системи господарського солідаризму в суспільно-економічній площині, якого зміст полягає у гармонійній продукції та справедливому розподілі матеріяльних дібр з виключенням надуживань та визиску одиниці одиницею чи державою. Якщо йдеться про міжнародні взаємовідносини, в плятформі говориться: „У противагу ідеї матеріялістичного соціялістичного і нтернаціоналізму Український Націоналізм ставить ідею солідаризму вільних суверенних націй: він забезпечить їм свобідну творчість, розвиток і добробут".

Зборами керувала президія, на чолі з Д-ром Петром Стерчо. Збори прийняли Статут і обрали Управу: мґр. Микола Яшко — голова, дипл. екон. Пилип Максимонько — заст. і Микола Димашевський — секретар. Контрольором обрано Д-ра Петра Стерчо, а суддею Василя Нагірняка.

Збори прийняли резолюцію підтримати всеціло Представника „Зарева" в ЗДА зорганізувати Стипендійний Фонд ім. Олега Ольжича. Крім того рішено всіми засобами й методами прямувати до усування внутрішньої распрі з українського суспільно-громадського й політичного життя.

Діяльність Товариства базуватиметься передовсім на працях членства в фахових комісіях, які розроблятимуть різні ділянки української проблематики, що дасть можливість учасникам поглибити свої студії в обраній ділянці. Спільні зустрічі однодумців дадуть можливість продискутувати поодинокі проблеми під кутом зору Добра цілости Української Нації і можна сподіватися, що скорше чи пізніше принесуть користь як членові так і для загалу.

Петро Надтисянський

ДОПОВНЕННЯ ЛИСТИ ЖЕРТВ

большевицького народовбивства, доконаного на українцях.

Доповнюючи „безконечний ланцюг" большевицького народовбивства подаю слідуюче:

Після утечі на Румунію польської адміністраційної влади та польського війська коло половини вересня 1939 року, Покуття і місто Коломию заняли большевики та взялися негайно до „прочищування" терену від „ворогів народу".

В який тиждень після їх приходу большевицьке НКВД заарештувало в Коломиї слідуючих українців, політичних та культурно-освітніх діячів Покуття:

1. **адвоката д-ра Антона Кузьмича,** голову повітового Товариства „Просвіта" та голову Повітової Управи Української Радикальної Партії;
2. **адвоката д-ра Івана Новодворського,** голову Повітового Товариства „Луг" і члена Повітової Управи Української Радикальної Партії;
3. **адвоката Івана Могильницького,** члена Управи Т-ва „Просвіта" і члена Повітової Управи Української Радикальної Партії;
4. **Миколу Новака,** начальника залізниць у Станиславові за Української Влади і члена Повітової Управи Української Радикальної Партії.

Вище названих громадян держано через якийсь час в тюрмі в Коломиї, де над ними мусіло НКВД знущатися (як слідно було по закрівавленому і заболоченому біллю та передаваних арештованими записок). Опісля переведено було їх до тюрми в Станиславові, роблено над ними „суд", а вкінці вивезено звідти „на Схід".

Від того часу загинув слід по них всіх!

Дуже правдоподібне, що всі вони опинилися у „спільній могилі" закатованих большевиками українців — відкритій у Вінниці.

Подав **д-р Іван Турянський.**

БІБЛІОГРАФІЧНА ЗАМІТКА

„Молоде Життя" — журнал Українського Пласту ч. 5-6 (96-97) за травень—червень 1950; видає Головна Пластова Старшина, В-во „Молоде Життя" — Мюнхен, Дахаверштр. 9/II; стор. 32, додаток „Новак" ч. 2/6, стор. 16; ціна ДМ О. 80; або дол. 0.25.

Зміст: О. Б. — У мандри, у мандри; В. Янів — К зустрічі зі скавтами; Г. Ч. — Непрошені гості; Лисичка-Київська ватра; Діброва-Оленка; Зустріч на Юрія в Німеччині; Поїздка Голови ГПС до Лондону; Лист з Австрії; Поглиблюймо освіту; Плян шатра; Яким хочуть бачити МЖ; Новини про книжки.

Додаток — „Новак": В таборі; В похід (з нотами); Три оповідання; Читання індійських знаків; Виряд новака — ніж; Старий Орел пише; Згадуй.

НОВЕ ВИДАННЯ УВУ

Нещодавно видавництво Українського Вільного Університету в Мюнхені видало дуже прихильно прийнятий українським громадянством і чужинцями - прихильниками науковий збірник про Україну (Ukraine and its people. I. Mirchuk). Тепер появилася нова збірна праця професорів УВУ **Науковий Збірник УВУ** (28 статтів і вступ). Збірник є ювілейним виданням для відзначення 25-річчя УВУ (1921-1946). Появляється він припізнено, бо як пише в вступі проф. д-р І. Мірчук „від рішення до реалізації веде в еміґраційних умовинах довгий шлях". І це видання УВУ знайшло дуже прихильне прийняття. Баварський міністер освіти д-р А. Гундгаммер привітав появу цього видання Українського Вільного Університету, листом з дня 1. 6. 1950, як „свідоцтво його поважної наукової творчости".

ДЖАНСОН ВИДАЄ ЗАКЛИК ДО РЕЗЕРВІСТІВ

Департамент оборони у Вашинґтоні оприлюднив, що департаменти армії, маринарки й повітр'яних сил почнуть негайно покликати резервістів до активної служби, щоб посилити збройні сили підчас кризи в Кореї. Водночас провідники сенату й палати зголосили законопроєкти, щоб у збройних силах затримати теперішніх вояків ще на один рік після покінчення військової служби. Департамент справедливости заповів, що буде безоглядно карати таких, що викручуються від військової бранки. Покликаних є 20,000 молодців. Кара має виносити до п'ять років тюрми і 10,000 дол. грівни.

● Проганяють комуністів з Бирмингтем, у стейті Алабама. У місті Мобіл відпралено 44 осіб з поліційної й пожежної служби, коли вони відмовили ся скласти присягу, що вони не є прихильниками комуністів.

В світі

ДОПОВІДІ ПОЕТА СВЯТОСЛАВА ГОРДИНСЬКОГО.

На запрошення Літературно-Мистецького Товариства у Филаделфії приїхав туди визначний наш поет Святослав Гординський і на сходинах згаданого Товариства виголосив доповідь на тему: „До проблеми „Слова о полку Ігореві". У першій частині доповіді Гординський насвітлив вияснення деяких темних місць у „Слові", оспорюючи твердження російського большевицького дослідника „Слова", Якобзена, який не лише помилково виясню́є темні місця, ле й зважився на зміни і перекручення в самому тексті цього нашого лицарського епосу. В другій частині доповіді поет запізнав слухачів з підпорядкуванням тексту „Слова" ритмічному віршивому порядку, над яким Гординський в дальшому працює. В дискусії над доповіддю говорили: визначний дослідник „Слова" проф. д-р Михайло Тершаківець, поет Богдан Кравців, д-р Цегельський і інші. Актуалізація питання „Слова о полку Ігореві" дуже важлива, головно для української науки поза межами України, бо на рідній землі не можна говорити про нього правду, та не можна вести правдивих дослідів. Доповідь Святослава Гординського тішилась великим успіхом, що зібрала рекордове число слухачів за ввесь час існування Літературно-Мистецького Товариства у Филаделфії. З уваги на те, що филаделфійський письменницький гурток може почванитись деякими успіхами, які увінчує журнал „Київ", варто було б, що филаделфійське Літературно - Мистецьке Товариство організаційно уформувалось і нав'язало зв'язок з усіми літературно-мистецькими осередками в ЗДА, а то й поза їх межами.

(от)

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

М. К., Ню Йорк, Н. Й. — Буде поміщено, але без проголошення прізвищ. Не думаємо, що добре так робити. Імена найкраще подати УККомітетові до дальшого вжитку, але тоді треба точно знати, де, що й коли, бо це улегшить працю.

Матеріяли для „Свободи" проситься слати до редакції під адресою „Свободи", а не осіб, які працюють у газеті. Це відноситься у першу чергу до таких матеріялів, які повинні б бути негайно використані.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

Дня 15. липня 1950 року помер довголітний член відділу 401 У.Н.Союзу в Sykesville, Pa.

ЙОСИФ КРЕНЦІҐЛОВА.

Покійний походив зі села Соснова, пов. Підгайці. Прожив 65 літ. Хорував тяжко через 12 років і за той час У. Н. Союз кожного року приходив йому з помічю. Полишив дружину, дочки: Марію, Катерину, Олену і Дороту, та сина Павла.

Похорон відбувся 18. липня і тіло зложено на гр. кат. цвинтарі в Сайксвіл, Па.

Хай прибрана земля американська буде йому легкою.

В. Н. П.

М. Люлька, секр.

ТАРЗАН, ч. 2390. Великий Луї підозріває.

Коли пілот Дигбі Бірд і співпілот Ренді Чандлер перечитали депешу...

...гарна послугачка Дін Галлер принесла каву для залоги. Коли вона повернулася до передiлки для подорожних, її перестрашений зір мимохіть упав на Великого Луї.

Великий обманець, відчуваючи щось недобре, покликав її до себе.